

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Coompanions remissvar gällande "Kvalitet i välfärden - bättre upphandling och uppföljning"

(SOU 2017:38)

Coompanion är en företagsrådgivande organisation för människor som vill starta företag tillsammans, i kooperativa verksamheter. Vi finns på 25 platser i landet och är representerade i Sveriges samtliga län. Coompanion breddar entreprenörskapet och ger människor som vill förverkliga företagsidéer tillsammans skraddarsydd information, företagsrådgivning och utbildning - från idé till framgångsrikt företagande. Kooperativt företagande är entreprenörskap på alla nivåer och kan bedrivas i ekonomisk förening eller aktiebolag. Oftast startar kooperativa verksamheter i form av ekonomisk förening. Coompanion har ca 100 medarbetare samt ägs och styrs lokalt av över 1100 medlemmar vilka precis som vi, vill verka för ett demokratiskt företagande där samarbetet och allas engagemang är rena drivhuset för ekonomisk, social och hållbar tillväxt.

Kooperativ verksamhet passar bra inom alla branscher, men har historiskt och internationellt visat sig prestera bättre än andra konventionella organisatoriska strukturer för vård, skola och omsorg. Runt om i världen ökar antalet idéburna och kooperativa verksamheter inom skola, vård och omsorg. Idéburen välfärdssektor är mycket mindre i Sverige än våra grannländer i Norden. Därför välkomnar Coompanion Sverige de anpassade reglerna för upphandling och gläder oss åt den offentliga debatt som det skapat. Vi **ser fram emot en anpassad lagstiftning** på området som kan skapa mer jämlika spelregler för kooperativa och andra idéburna företag inom välfärdssektorn i Sverige.

Sammanfattning

Utredningen behandlar mycket viktiga frågor där vi tillstyrker och delar flertalet av de bedömningar och förslag som presenteras. Vi anser dock att analysen om att mäta och upphandla kvalitet är bristfällig och anser att det går att fånga och följa upp kvalitet. Likväl anser vi att utredaren inte har beaktat direktivet att analysera om kraven bör vara lika för alla utförare eller om det finns behov av att ställa olika krav beroende på drift- och verksamhetsform. Vi välkomnar dock utredningens förslag om ökad statistik och utredning för att ta fram en rättssäker definition av idéburna organisationer.

Coompanion avstyrker förslaget om att offentligt finansierad välfärdsverksamhet som utförs av privat aktör bör bedrivas i en separat juridisk person.

Coompanions yttrande i sammanfattning:

- Coompanion **delar inte** utredarens bedömning om svårigheten att mäta och följa upp kvalitetsmått eller om att det skulle vara mycket svårt att upphandla kvalitet.
- Coompanion **tillstyrker** att det införs en tystnadspliktsbrytande uppgiftsskyldighet med tillägg om det är nödvändigt och att i möjligaste mån använda avidentifierade uppgifter.
- Coompanion **tillstyrker** att kravet på frekvenstillsyn i socialtjänstordningen och förordningen om stöd och service slopas men att fler kvalitetsmått och indikatorer används.
- Coompanion **tillstyrker** förslaget om att E-hälsomyndigheten ska ta fram enhetsdefinitioner samt att förutsättningarna för redovisning på enhetsnivå ska utredas och betonar vikten av att inkludera aktörer från idéburen sektor i syfte att säkerställa att system utvecklas på ett jämlikt sätt för olika associationsformer.
- Coompanion välkomnar och **tillstyrker** förslaget om att Socialstyrelsen och statens skolverk ska redovisa idéburen sektor särskilt i sin statistik.
- Coompanion **tillstyrker** förslaget om resurstillskott till Upphandlingsmyndigheten för stöd och understryker vikten av uppföljning och kunskap om olika associationsformers förutsättningar.
- Coompanion **avstyrker** förslaget om att offentligt finansierad välfärdsverksamhet som utförs av privat aktör bör bedrivas i en separat juridisk person och beklagar att utredaren inte analyserat om det finns behov av att ställa olika krav beroende på drift- och verksamhetsform.
- Coompanion **välkomnar** utredningens bedömning om att tillsätta en utredning för att ta fram en definition av idéburna aktörer med koppling både till statistik och skapande av ändamålsenligt regelverk.

Coompanion ställningstagande till förslagen i SOU 2017:38

8.4 och 8.5 Svårigheter att mäta kvalitet och att mäta det svårsmätbara

Coompanion **delar inte** utredarens bedömning om svårigheten att mäta och följa upp kvalitetsmått. Allt fler områden mäts och följs upp i form av påverkan, effekter och kvalitet, inte minst på internationell nivå (se t.ex. globala målen 2030). Genom en väl avgränsad kombination av objektiva (jämförbara) och subjektiva (brukarens upplevelse) mått kan kvalitet fångas, mätas, följas upp och utvärderas. Redan idag finns många kvalitetsmått för vård, skola och omsorg, internationellt men även i Sverige. Coompanion anser att ytterligare och fördjupad analys bör genomföras för att identifiera möjligheter med kvalitetsmått och på så sätt öka kvaliteten inom svensk välfärd.

9.5.2 och 9.6.1/9.6.2 Formulera kvalitet i avtal och ställa krav i upphandling

Coompanion **delar inte** utredningens bedömning om att det skulle vara mycket svårt att upphandla kvalitet. Genom dialog inför upphandlingen och uppföljning under avtalstiden finns inga hinder för att upphandla kvalitet eller att genomföra sociala innovationsupphandlingar där kvalitet kan vara i fokus.

10.2.3 Om uppgiftsskyldighet

Coompanion **tillstyrker** att det införs en tystnadspliktsbrytande uppgiftsskyldighet i socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och patientsäkerhetslagen då det bidrar till att göra vård och omsorg i Sverige mer sammanhållen och tillgodoser brukarens kontinuitet och säkerhet. Vi efterfrågar dock förtydligande i författningstexten att personuppgifter endast ska användas om nödvändigt och att i möjligaste mån använda avidentifierade uppgifter.

10.3 Tillsynsmyndigheternas befogenheter

Coompanion **tillstyrker** att kravet på frekvenstillsyn i socialtjänstordningen och förordningen om stöd och service slopas då vi anser att tillsyn alltid ska ske efter behov. Vi efterfrågar dock fler kvalitetsmått och indikatorer kopplat till tillsynen vid sidan av att formella lagkrav är uppfyllda.

10.4 Insatsers förbättrande

Coompanion **tillstyrker** förslaget om att kartlägga behov av data inom socialtjänsten samt brister som kan åtgärdas.

10.5 Bättre förutsättningar att följa offentliga medel

Coompanion **tillstyrker** förslaget om att E-hälsomyndigheten ska ta fram enhetsdefinitioner samt att förutsättningarna för redovisning på enhetsnivå ska utredas. För oss är det viktigt att detta inkluderar både den offentliga och privata vården. Ökad öppenhet och insyn underlättar möjligheten att ta ställning till ifall offentliga medel används ändamålsenligt. Coompanion betonar vikten av att inkludera aktörer från idéburen sektor i syfte att säkerställa att system utvecklas på ett jämlikt sätt för olika associationsformer. Det är också viktigt att säkerställa att detta inte medför betydande administrativa bördor för företag eller riskera att försvåra nyetablering.

10.6 Bättre möjligheter för idéburna aktörer

Coompanion välkomnar och **tillstyrker** förslaget om att Socialstyrelsen och statens skolverk ska redovisa idéburen sektor särskilt i sin statistik och att SCB ska bistå myndigheterna. Statistik beträffande idéburna aktörer behöver förbättras på flera områden, Coompanion bistår gärna i arbetet.

11.2.2 Upphandlad verksamhet

Coompanion delar utredningens bedömning om att mer resurser krävs för stöd vid upphandling av välfärdstjänster och **tillstyrker** därför förslaget om resurstillskott till

Upphandlingsmyndigheten. Coompanion menar att lagstiftningen öppnar för kvalitetskrav, men tillämpning och framförallt uppföljning brister. Detta tillsammans med kunskap om olika associationsformers förutsättningar är viktiga delar att beröra vid tillsättning av tjänster.

11.3.1 Sammanhållna insatser runt individen

Coompanion **delar** utredningens bedömning om behovet för myndigheter att identifiera och utveckla personcentrerade och individbaserade modeller för välfärd med god samverkan över olika huvudmanna- och specialiseringsgränser.

11.3.2 Jämlikhet

Coompanion **delar** utredningens ambition om en jämlik vård, men **avstyrker** förslaget om att offentligt finansierad välfärdsverksamhet som utförs av privat aktör bör bedrivas i en separat juridisk person, då det i vår mening endast tillför ineffektivitet och merkostnad för verksamheterna. Coompanion **beklagar** även avsaknaden av analys eller slutsatser av det tydliga direktivet att "utredaren ska analysera om kraven bör vara lika för alla utförare eller om det finns behov av att ställa olika krav beroende på drift- och verksamhetsform". Ofta bygger kooperativa verksamheter, vilka är personassociationer till skillnad från kapitalassociationer, på medlemsintäkter eller andra donationer från närsamhället för att överhuvudtaget kunna erbjuda vård på orten.

11.3.3 Bättre uppföljning

Coompanion ställer sig **positiva** till att Statskontoret bör ges uppdrag att granska huvudmännens uppföljning men anser att uppföljningen även bör inkludera egna verksamheten.

11.4 Definition av idéburna aktörer

Coompanion **välkomnar** utredningens bedömning om att tillsätta en utredning för att ta fram en definition av idéburna aktörer med koppling både till statistik och skapande av ändamålsenligt regelverk. Vi **beklagar** alltså att förslag saknas från utredningen hur aktörer utan vinstintresse ska kunna utvecklas och få en mer framskjuten roll som utförare inom välfärden eller att hitta ytterligare former för hur det offentliga kan samverka med idéburna aktörer.

Gordon Hahn

Ordförande Coompanion Sverige

COOMPANION
KOOPERATIV UTVECKLING

Coompanion Sverige
Skånegatan 61
116 37 Stockholm
www.coompanion.se